

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
COMITETUL EXECUTIV

HOTĂRÂREA nr. __
din „__” _____ 2019

Cu privire la aprobarea și modificarea unor acte normative ale
Băncii Naționale a Moldovei

În temeiul art.5 alin.(1) lit.a), art.11 alin.(1), art. 15, art.18 alin.(1) și art.27 alin.(1) lit.c) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.297-300, art.544), cu modificările ulterioare, Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Normele cu privire la evaluarea activelor acceptate de Banca Națională a Moldovei ca garanții la acordarea creditelor băncilor (se anexează).

2. Regulamentul cu privire la operațiunile de piață monetară ale Băncii Naționale a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.188/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.293-296, art.1386), cu modificările ulterioare, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu nr.1133 din 5 octombrie 2016, se modifică după cum urmează:

1) Punctul 3:

a) la litera i), textul „băncilor și, prin intermediul acestora, Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar” se substituie cu cuvintele „participanților eligibili”;

b) la litera d), cuvântul „măsurată” se substituie prin cuvântul „reevaluată”;

c) litera m), după cuvântul „repo” se completează cu textul „/reverse repo”.

2) La punctul 5, alineatele doi și trei se exclud.

3) La punctul 6, textul „și Fondul de garantare a depozitelor” se exclude.

4) La punctul 8 subpunctul 2), cuvântul „menținere” se substituie cu cuvântul „aplicare”.

5) La punctul 9¹, sintagma „instituții financiare” se substituie cu cuvântul „bănci”.

6) La punctul 11, subpunctul 4) va avea următorul cuprins:

„4) să nu fie emise, datorate sau garantate de participantul eligibil sau de către oricare entitate cu care are legături strânse.

Legăturile strânse în sensul prezentului regulament au semnificația prevăzută la art.3 din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor.”.

7) Punctul 14, după cuvântul „repo” se completează cu textul „/reverse repo”.

8) La punctul 16, cuvântul „creditorului” se substituie cu cuvântul „cumpărătorului”.

9) Punctul 19 se abrogă.

10) La punctul 21, prima propoziție din alineatul al doilea va avea următorul cuprins:

„La stabilirea prețului de cumpărare/vânzare, se determină prețul de piață al VMS care se diminuează la tranzacțiile repo/reverse repo cu o marjă de ajustare a valorii stabilită de Banca Națională potrivit Normelor cu privire la evaluarea activelor acceptate de Banca Națională a Moldovei ca garanții la acordarea creditelor băncilor, aprobate prin Hotărârea Comitetului executiv nr. __/2019.”.

11) Punctul 22:

a) alineatul întâi se completează cu textul: „Pentru a reduce frecvența apelurilor în marjă, se aplică pragul de declanșare stabilit de Normele cu privire la evaluarea activelor acceptate de Banca Națională a Moldovei ca garanții la acordarea creditelor băncilor, aprobate prin Hotărârea Comitetului executiv nr. ___/2019.”.

b) alineatul al treilea se completează cu textul „, în baza prețurilor de piață ale VMS prezentate de către Banca Națională”;

12) Punctul 29, după cuvântul „după” se completează cu cuvintele „sau concomitent cu”.

13) Punctul 31 va avea următorul cuprins:

„31. Banca Națională determină valoarea activelor acceptate ca garanții atât la momentul acordării creditelor, cât și pe durata acestora în conformitate cu Normele cu privire la evaluarea activelor acceptate de Banca Națională a Moldovei ca garanții la acordarea creditelor băncilor, aprobate prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. ___/2019.”.

14) La punctul 41, textul „și Fondul de garantare a depozitelor” se exclude.

15) Punctele 43 - 46 se abrogă.

16) La punctul 80, alineatul al doilea se exclude.

17) Punctul 97 se abrogă.

18) La punctul 113, textul „/contul curent al Fondului de garantare a depozitelor” se exclude.

19) Din titlul capitolului VIII, textul „/Fondul de garantare a depozitelor” se exclude.

20) Punctul 118:

a) la subpunctul 1), cuvântul „financiară” se substituie cu textul „permise băncilor conform art.14 alin.(1) din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor”;

b) subpunctul 4) se completează cu cuvintele „sau la Depozitarul central”.

21) Punctul 119 se completează cu alineatul al treilea cu următorul cuprins:

„După caz, Banca Națională va notifica Depozitarul central cu privire la măsurile aplicate în situații de neîndeplinire a obligațiilor de către participant.”.

22) La punctul 122 subpunctul 9), textul „/Fondul de garantare a depozitelor” se exclude.

23) Se completează cu punctul 123¹ cu următorul cuprins:

„123¹. În momentul inițierii executării garanției, Banca Națională trimite o notificare către participant și către Depozitarul central.

La primirea notificării, Depozitarul central va disponibiliza valorile mobiliare afectate garanției în vederea valorificării acestora de către Banca Națională.”.

24) Punctul 128 se abrogă.

25) La anexa nr.1:

a) punctul 3.4 va avea următorul cuprins:

„3.4. Banca Națională este în drept:

3.4.1. la solicitarea participantului, să-i restituie depozitul până la scadența acestuia, cu achitarea unei dobânzi calculate aplicând rata medie ponderată a dobânzii pe sistemul bancar la depozitele atrase la vedere de la persoanele juridice cu dobândă în lei moldovenești, disponibile pentru ultimele trei luni precedente fiecărei luni de menținere;

3.4.2. să primească dobânda (cuponul) aferentă obligațiunilor de stat utilizate ca garanții în tranzacțiile reverse repo, în cazul în care dobânda (cuponul) este scadentă pe durata tranzacției;

3.4.3. să beneficieze de clauza de compensare cu exigibilitate imediată în cadrul tranzacțiilor reverse repo în modul prevăzut de regulament.”;

b) punctul 3.5 se abrogă;

c) se completează cu punctul 4.2 cu următorul cuprins:

„4.2. Participantul este în drept să primească dobânda (cuponul) aferentă obligațiunilor de stat utilizate ca garanții în tranzacțiile repo, în cazul în care dobânda (cuponul) este scadentă pe durata tranzacției.”;

d) la subpunctul 6.1.4, cuvintele „pentru fiecare zi expirată” se substituie cu cuvintele „din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata”;

e) punctul 6.2 va avea următorul cuprins:

„6.2. Banca Națională se obligă să plătească o penalitate în mărime de 0.03 la sută din suma angajamentului neonorat, în cazul neîndeplinirii în termen a obligațiilor de plată în cadrul operațiunilor de piață monetară, din data imediat următoare scadenței plății până la data efectuării plății.”.

26) În anexa nr.5, punctul 2 se abrogă.

3. Regulamentul cu privire la facilitățile permanente de creditare acordate băncilor de către Banca Națională a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.171/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.277-284, art.1172), înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu nr.1347 din 23 iulie 2018, se modifică după cum urmează:

1) Punctele 5 și 6 vor avea următorul cuprins:

„5. Valoarea activelor acceptate ca garanții se determină în conformitate cu Normele cu privire la evaluarea activelor acceptate de Banca Națională a Moldovei ca garanții la acordarea creditelor băncilor, aprobate prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. ___/2019.

6. Evaluarea, constituirea, executarea și eliberarea garanțiilor pentru creditele intraday și overnight se vor realiza în sistemul Depozitarului central în conformitate cu regulile Depozitarului central, coordonate cu Banca Națională.”.

2) Se completează cu punctele 29¹ - 29³ cu următorul cuprins:

„29¹. Banca Națională poate acorda băncii, prin notificare scrisă, un termen suplimentar de până la 3 zile lucrătoare pentru executarea obligației de rambursare a creditului overnight.

Prin acordarea termenului suplimentar pentru executarea obligației nu se instituie un nou termen de utilizare a creditului overnight, banca fiind obligată la plata dobânzii de întârziere în conformitate cu pct.30.

29². Pe durata termenului suplimentar, Banca Națională poate suspenda executarea propriilor obligații corelative, cu notificarea de îndată a băncii despre acest fapt, până când banca își va executa obligația.

29³. Banca Națională va notifica Depozitarul central despre acordarea termenului suplimentar prevăzut la pct.29¹ și despre suspendarea executării propriilor obligații corelative sau aplicarea altor măsuri în caz de neexecutare a obligației.”.

3) La punctul 30, textul „fiecare zi de întârziere, la” se exclude, iar după cuvintele „o dobândă de întârziere” se completează cu textul „din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.”.

4) Punctul 31 va avea următorul cuprins:

„31. În cazul nerambursării creditului overnight conform condițiilor stipulate la pct.28 sau la expirarea termenului suplimentar potrivit pct.29¹, Banca Națională este în drept să aplice măsurile prevăzute la pct.122 subpct.4)-5) sau să execute garanțiile în modul prevăzut la pct.123 subpct.2) – 126 din Regulamentul cu privire la operațiunile de piață monetară ale Băncii Naționale a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație nr.188/2014.”.

5) În anexa la regulament, punctul 7 va avea următorul cuprins:

„7. Pentru suma restantă a creditului overnight Banca Națională va percepe o dobândă de întârziere, din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, egală cu rata dobânzii la creditul overnight pe o zi în vigoare la data acordării, plus 0,05 la sută.”.

4. La punctul 4 din Regulamentul cu privire la funcționarea pieței monetare interbancare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.222/2013 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.276-280, art.1754), subpunctul 2) va avea următorul cuprins:

„2) Instrucțiunea cu privire la modul de întocmire și prezentare a rapoartelor privind ratele dobânzilor aplicate de băncile din Republica Moldova, aprobată prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.331/2016.”.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Norme
cu privire la evaluarea activelor acceptate
de Banca Națională a Moldovei ca garanții la acordarea creditelor băncilor

Capitolul I
Dispoziții generale

1. Prezentele norme stabilesc:

1) metodologia de evaluare a activelor puse la dispoziția Băncii Naționale de către băncile persoane juridice din Republica Moldova și sucursalele băncilor din alte state, licențiate de Banca Națională (în continuare bănci) în calitate de garanții la acordarea de către aceasta a creditelor în conformitate cu art.18 din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei;

2) măsurile de control al riscurilor asociate activelor indicate la subpct.1).

2. Valoarea activelor acceptate ca garanții de către Banca Națională (în continuare active eligibile) este determinată atât la momentul acordării creditelor, cât și pe durata acestora, pentru fiecare categorie de active eligibile.

3. În scopul protejării Băncii Naționale împotriva riscului pierderilor financiare în cazul neîndeplinirii obligațiilor de către o bancă, activele eligibile sunt supuse măsurilor de control al riscurilor prevăzute la capitolul II.

Banca Națională aplică măsuri specifice de control al riscurilor în funcție de categoriile de active eligibile acceptate.

4. Principalele riscuri care pot cauza pierderi financiare sunt:

1) riscul de credit – risc manifestat ca urmare a incapacității băncii de a-și îndeplini integral obligațiile;

2) riscul de piață – risc manifestat prin modificarea defavorabilă a valorii unui activ eligibil pe perioada desfășurării operațiunilor Băncii Naționale, cu posibilitatea înregistrării de pierderi financiare;

3) riscul de lichiditate – riscul ca un activ eligibil să nu poată fi tranzacționat în timp util în scopul evitării diminuării valorii acestuia;

4) riscul operațional – risc manifestat ca urmare a erorii umane și/sau a unei nefuncționări a procesului sau a unei componente hardware, software sau a sistemului de comunicație sau, după caz, ca urmare a influenței factorilor externi.

5. În scopul prezentelor norme, ca urmare a naturii juridice a diferitor active, activele eligibile pentru operațiunile de creditare se clasifică în două categorii – active tranzacționabile (la care există preț de piață) și active netranzacționabile (depozite la termen, rezerve obligatorii ș.a.).

Capitolul II
Măsuri de control al riscurilor

6. Măsurile de control al riscurilor care pot fi aplicate de Banca Națională în funcție de caracteristicile activelor eligibile sunt:

1) marje de ajustare a valorii (haircut) – măsură de control al riscurilor aplicată activelor eligibile folosite în tranzacțiile repo și la acordarea de credite garantate prin care Banca Națională calculează valoarea activelor ca valoare de piață a acestora minus un anumit procent (marjă de ajustare a valorii);

2) marje de variație (marcare la piață) – Banca Națională impune menținerea în timp a valorii de piață a activului eligibil acceptat pentru operațiunile de creditare, ceea ce implică următoarele:

a) dacă valoarea activului eligibil acceptat, reevaluată în mod regulat, scade sub un anumit nivel stabilit de Banca Națională, aceasta va solicita băncii să furnizeze active suplimentare sau mijloace bănești prin intermediul unui apel în marjă;

b) dacă, în urma reevaluării, valoarea activului eligibil acceptat depășește un anumit nivel stabilit de Banca Națională, banca poate solicita retragerea excesului de active și/sau restituirea mijloacelor bănești în exces;

3) apeluri în marjă – procedură aplicată în cadrul operațiunilor repo repo și a celor de acordare de credite, prin care se solicită contrapărților furnizarea de active suplimentare sau mijloace bănești în cazul în care valoarea activelor eligibile, reevaluată în mod regulat, scade sub un anumit nivel.

7. Constituirea garanțiilor suplimentare (apelul în marjă) și restituirea garanțiilor excedentare în formă de instrumente financiare se efectuează în conformitate cu Regulile Depozitarului central unic al valorilor mobiliare, coordonate cu Banca Națională, iar a garanțiilor în formă de alte active - în conformitate cu reglementările Băncii Naționale și cu prevederile contractelor încheiate între Banca Națională și bancă.

8. Banca Națională poate aplica măsuri suplimentare de control al riscurilor pentru a asigura o protecție adecvată împotriva acestora, care vor fi comunicate băncilor prin publicare pe pagina web a Băncii Naționale.

9. Valorilor mobiliare de stat și certificatelor Băncii Naționale acceptate ca garanții pentru creditele acordate li se aplică următoarele marje de ajustare a valorii, în funcție de scadența reziduală a acestora, după cum urmează:

Scadența reziduală <i>(Se consideră că luna are 30 de zile și anul – 365 de zile)</i>	Marja de ajustare a valorii aplicată
Până la 6 luni	2.0%
De la 6 luni până la 1 an	4.0%
De la 1 an până la 3 ani	7.0%
De la 3 ani până la 5 ani	9.0%
Cu termen mai mare de 5 ani	Se determină în funcție de condițiile de emitere a obligațiunilor de stat.

10. Marjele de ajustare a valorii prevăzute la pct.9 pot fi folosite și pentru alte operațiuni de politică monetară, inclusiv tranzacțiile repo cu valori mobiliare de stat în cadrul operațiunilor de piață monetară.

11. În cazul fluctuațiilor esențiale ale prețurilor pe piață marjele de ajustare a valorii pot fi modificate luând în considerare cele mai esențiale fluctuații ale prețurilor pe piață în ultimele una / două luni și pronosticul evoluției prețurilor în perioada utilizării creditului acordat.

Capitolul III

Stabilirea valorii activelor eligibile tranzacționabile

12. Valoarea activelor eligibile tranzacționabile reprezentate prin valori mobiliare de stat și certificate ale Băncii Naționale se calculează prin deducerea marjelor de ajustare a valorii, exprimate procentual, din prețul de piață stabilit de Banca Națională conform formulei:

$$\frac{\text{Valoarea de piață ajustată a unei VM}}{\text{Prețul de piață al unei VM}} = \frac{1}{(1 + \text{marja de ajustare a valorii}/100)} \quad (1)$$

Pentru obligațiunile de stat se va utiliza prețul de piață diminuat cu valoarea cuponului acumulat de la data începerii perioadei cuponului respectiv până la data operațiunii.

13. Prețul de piață al activelor tranzacționabile se determină după cum urmează:

- 1) pentru valorile mobiliare de stat – pe baza unei metodologii specifice proprii;
- 2) pentru certificatele Băncii Naționale aflate în portofoliul băncii – la prețul mediu de vânzare-cumpărare format recent pe piața primară.

14. Volumul necesar de valori mobiliare la valoarea lor nominală acceptate ca garanții pentru creditele acordate se calculează conform formulei:

$$\frac{\text{Volumul VM la valoarea nominală}}{\text{Suma creditului plus dobânda}} = \frac{1}{\frac{\text{Valoarea de piață ajustată a unei VM}}{\text{Valoarea nominală a unei VM}}} \quad (2)$$

Volumul la valoarea nominală calculat se rotunjește până la o valoare divizibilă cu 100 lei - în cazul valorilor mobiliare de stat și cu 1000 lei - în cazul certificatelor Băncii Naționale.

Capitolul IV

Stabilirea valorii activelor eligibile netranzacționabile

15. Valoarea activelor eligibile netranzacționabile reprezentate prin depozite și alte conturi la Banca Națională sau la o altă bancă acceptată de Banca Națională se determină prin evaluarea fiecărui tip de activ acceptat după cum urmează:

1) pentru depozitele la termen plasate de bănci la Banca Națională – la valoarea de bilanț a depozitului - 100% din valoare;

2) pentru depozitele la termen în băncile acceptate de Banca Națională – la valoarea de bilanț, dar nu mai mare de 80% din suma depozitelor, în funcție de situația financiară a băncii care solicită credit și a băncii la care este plasat depozitul, moneda depozitului, termenul rămas până la scadența depozitului, tipul ratei dobânzii, absența condițiilor/restricțiilor privind executarea depozitului și alte condiții;

3) pentru rezervele obligatorii ale băncilor în valută liber convertibilă (VLC), în calitate de garanții pot fi acceptate cel mult 80% din suma rezervelor obligatorii la data constituirii garanției, luând în considerare următorii factori și riscuri:

- a) diminuarea mijloacelor atrase de către bancă;
- b) diminuarea normei rezervelor obligatorii stabilită de Banca Națională;
- c) aprecierea leului moldovenesc față de dolarul SUA sau euro;

16. Rezervele obligatorii în VLC se evaluează la valoarea de bilanț – 100% din valoare.

17. În cazul formării unui trend pronunțat de apreciere a leului moldovenesc față de dolarul SUA sau euro, poate fi aplicată o marjă de ajustare a valorii garanției în formă de rezerve obligatorii în VLC.

18. Valoarea în lei a activelor eligibile netranzacționabile în valută străină se determină, atât la data constituirii garanției, cât și la evaluările ulterioare, prin aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data respectivă.

Capitolul V

Frecvența evaluării activelor eligibile și apelul în marjă

19. Activele eligibile pentru creditele acordate și tranzacțiile repo sunt evaluate de către Banca Națională lunar (la necesitate mai frecvent), în conformitate cu normele de evaluare stabilite la pct. 9 -18.

Banca Națională calculează valoarea ajustată a activelor eligibile luând în considerare modificările în volumul creditelor în sold, marjele stabilite de ajustare a valorii și principiile de evaluare stabilite de prezentele norme.

20. Pentru a reduce frecvența apelurilor în marjă, Banca Națională nu solicită active suplimentare sau mijloace bănești în cazul în care valoarea absolută a devierii este mai mică sau egală cu 3,0% din valoarea lichidității furnizate băncii.

21. În baza oricăror informații pe care le consideră relevante, Banca Națională poate limita utilizarea unor active în scopul garantării creditelor sau poate aplica marje de ajustare a valorii suplimentare în cazul în care astfel de măsuri sunt impuse de asigurarea unei protecții adecvate a Băncii Naționale împotriva riscurilor.